

Mnoho cest k úspěchu

Saský školský systém

Obsah

- 03 Každý tu má své místo!
Dobré šance pro všechny na saských školách
- 04 Saský školský systém.
Typy škol (schéma)
- 07 Šance pro všechny.
Školský systém v Sasku
- 08 Mnoho cest k úspěchu.
Saský školský systém v přehledu
- 10 Základní škola.
Dobrý start
- 12 Střední škola (včetně střední školy+).
Učení pro praxi
- 14 Gymnázium.
Příprava na studium
- 16 Komunitní škola.
Učit se déle společně
- 18 Pomocné školy.
Individuální péče
- 20 Učňovská škola.
Duální vzdělávání
- 22 Odborná škola.
Vzdělání na škole
- 24 Střední odborná škola.
Cesta k odborné maturitě
- 26 Profesní gymnázium.
Maturita po střední škole
- 27 Dvojitá kvalifikace.
Odborná zkouška a kvalifikace ke studiu
- 28 Vyšší odborná škola.
Další vzdělávání při zaměstnání
- 29 Ukončení školního vzdělání pro dospělé.
Druhá cesta ke vzdělání
- 30 Další vzdělávání.
- 31 Informace a poradenství.

Každý tu má své místo!

Dobré šance pro všechny na saských školách

Milé zákyně, milí žáci, milí rodiče, vážené čtenářky a vážení čtenáři,

k úspěchu ve vzdělání lze dojít rozličnými cestami. Jakého ukončeného školního vzdělání dosáhnout a jakou cestou, to si musí každý naplánovat sám s přihlédnutím k vlastním zájmům, kompetencím a schopnostem. Aby naše rozhodnutí bylo to nejlepší, je důležité znát různé možnosti, které nám náš vzdělávací systém nabízí, jejich požadavky, způsob ukončení a možnosti pokračování.

Ačkoli existuje mnoho cest k úspěchu, je školská struktura ve Svobodném státě Sasko přehledná. Zahrnuje základní školy, střední školy a střední školy+, gymnázia, komunitní školy a školy odborného vzdělávání. Důležitou částí našeho vzdělávacího systému jsou také pomocné školy. Na ně mají děti a rodiče zvláštní právo, protože tady mohou zákyně a žáci vyžadující maximální péči zažít nejmarkantnější posun.

Saský vzdělávací systém završují školy druhé cesty ke vzdělání. Dospělí jakéhokoli věku mohou tímto způsobem dodatečně získat ukončené vzdělání na všeobecně vzdělávacích školách.

»Každý tu má své místo!« je jedním z leitmotivů saské vzdělávací politiky. Ten je naplňován v našem členitém školském systému, který přiměřeně zohledňuje a podporuje různé sklony, nadání a vzdělávací cíle zákyní a žáků. Charakteristickými rysy jsou prostupnost mezi typy škol a napojitelnost na vzdělávací procesy s vyššími nároky. To znamená, že všechny cesty jsou otevřené. Každá ukončená škola otevírá přístup k dalším stupňům vzdělávání, k úspěšnému profesnímu vzdělání i ke studiu na vysoké škole s odborným zaměřením nebo univerzitě. Naše školy umožňují individuální úspěchy ve vzdělávání i zákyním a žákům, kteří vyrůstají v bilingvním a vícejazyčném prostředí.

V saském školském systému se dostane šance každému. Různé typy škol umožňují každému získat dobré vzdělání způsobem, který je pro něj vyhovující. Současně zaručujeme vysokou kvalitu našich saských vysvědčení.

Ať už plánujete jakoukoli cestu – tato brožura nabízí přehled možností a jejím cílem je, pomoci Vám učinit správné rozhodnutí, ať už se jedná o vzdělání Vaše nebo Vašich dětí. Vždy se přitom můžete spolehnout na podporu učitelek a učitelů s rozsáhlými pedagogickými odbornými znalostmi. Využijte tuto studnici zkušeností a užitečných rad.

Přeji Vám mnoho úspěchů ve školních lavicích a především hodně radosti při učení.

Christian Piwarz
Saský ministr školství a vzdělávání

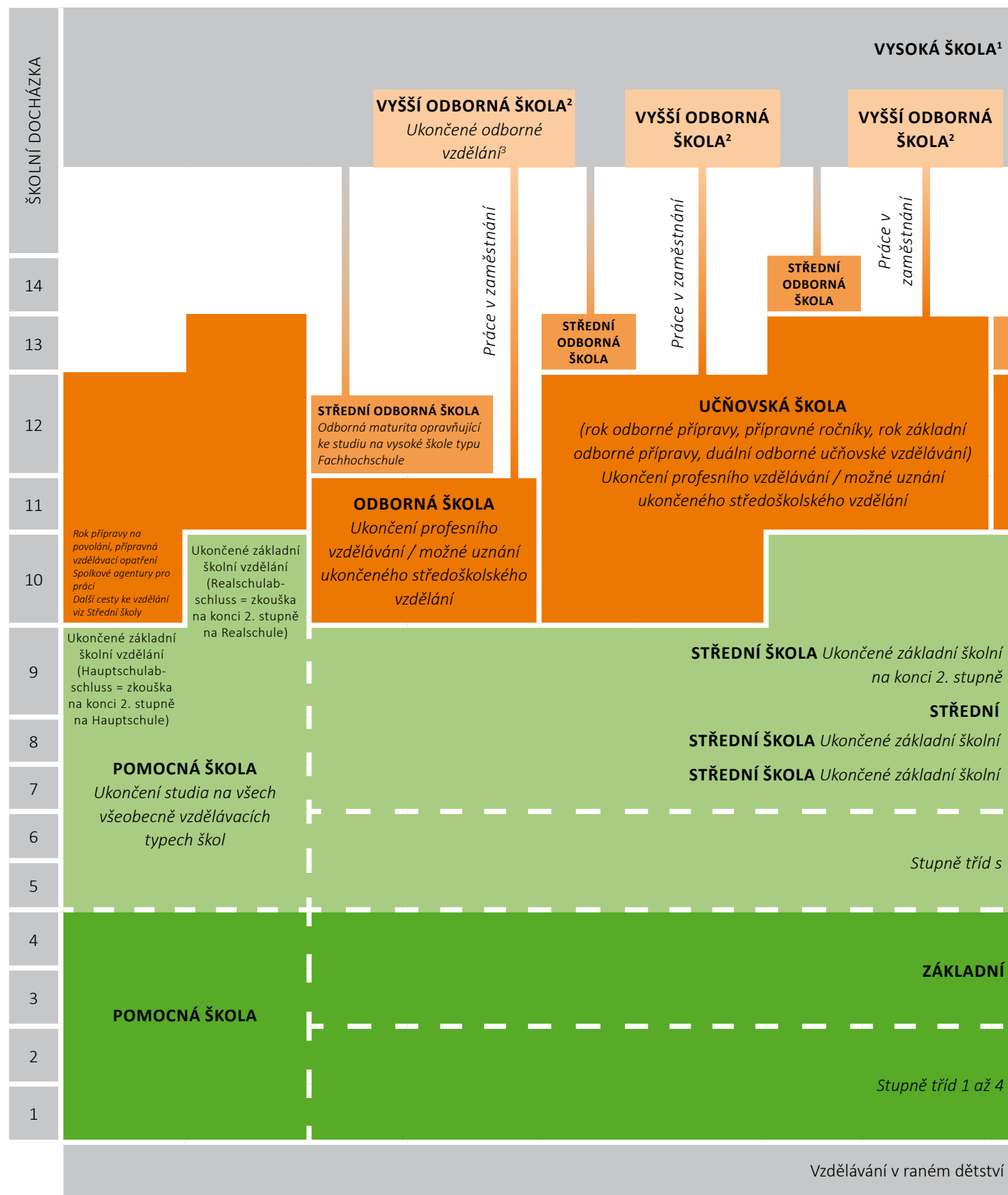

© Ronald Bennis

Saský školský systém.

Typy škol (schéma)

(zjednodušené schéma, bez druhé cesty ke vzdělání)

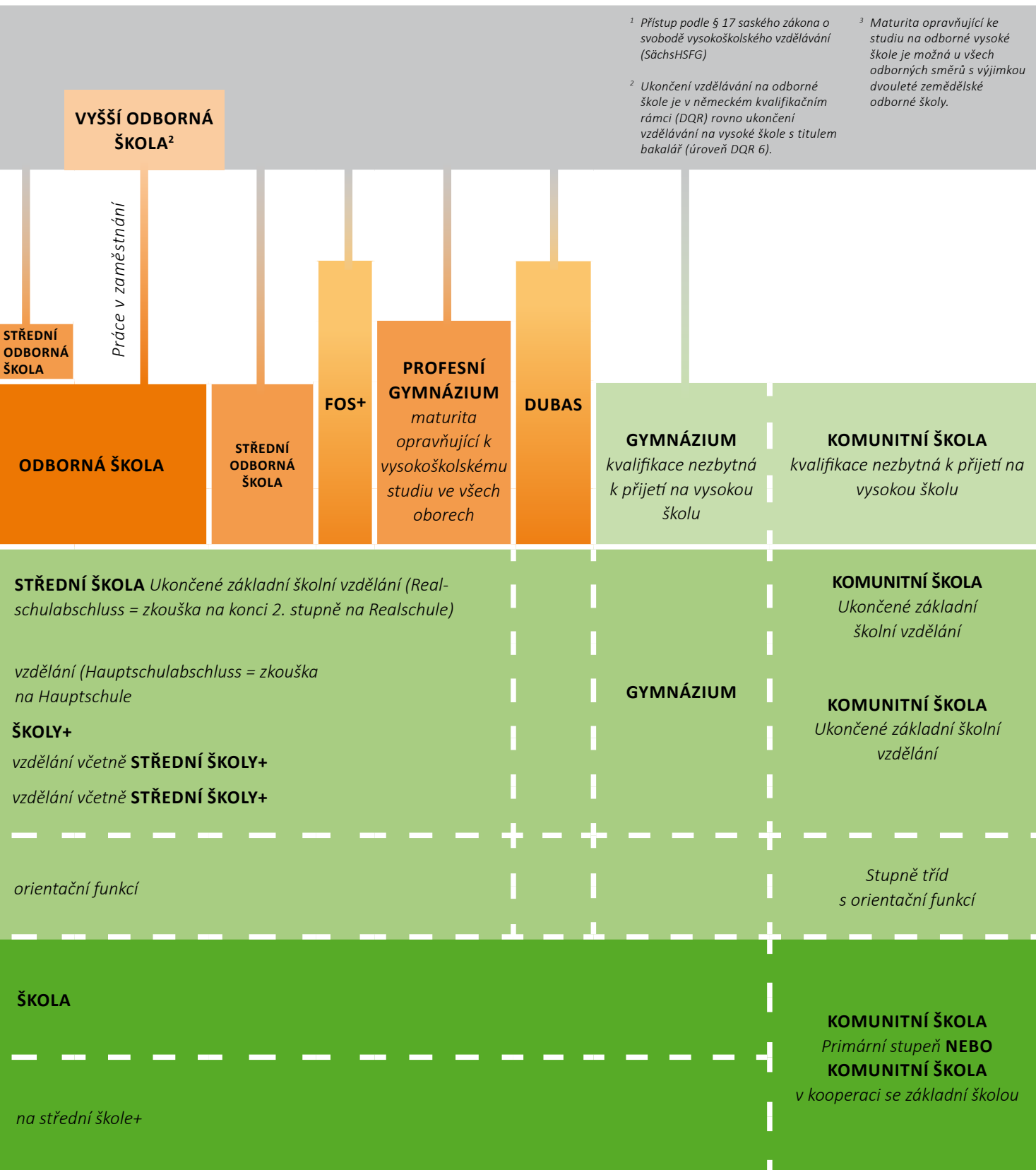

Všeobecně vzdělávací školy

- 1. stupeň
- 2. stupeň I
- 2. stupeň II

Školy odborného vzdělávání

- Odborná výuka
- Kvalifikace ke studiu
- Dvojitá kvalifikace (viz str. 27)
- Odborné pokračující vzdělávání

© pressmaster | stock.adobe.com

WIR BEWEGEN
BILDUNG
BEWEGT UNS

Šance pro všechny.

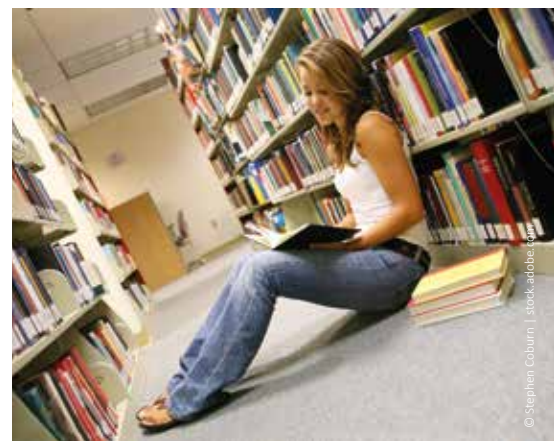
Školský systém v Sasku

Saský školský systém dává šanci každému. A mnohým i tu druhou. Protože žáci přicházejí se zcela odlišnými schopnostmi a rozdílnými zájmy. Proto dovedou saské školy k úspěchu po různých cestách. Rozmanité možnosti vzdělávání zohledňují osobní vývoj jednotlivých žáků a vytvářejí základ celoživotního vzdělávání. Při něm nejsou požadovány jen odborné znalosti. Jde stejně tak o to, orientovat se v čím dál složitějším a dynamicky se proměňujícím světě našeho života.

Školy všeobecného vzdělávání vytvářejí na vlastní odpovědnost, s nadšením a ve spolupráci s mimoškolními partnery celodenní školní programy. Celodenní učení je příležitost vytvořit školu moderně a uzpůsobenou dětem a propojit ji s různými tématy, jako jsou integrace, inkluze a individuální péče o jednotlivce. Této výzvě se v současné době postavilo čelem již 87 procent škol.

V naší brožuře Vám představujeme různé typy škol a cesty ke vzdělání v Sasku. Po stručném přehledu následuje podrobná kapitola o každém typu školy. První část brožury informuje o koncepcích, cílech a náplni na školách všeobecného vzdělávání (základní škola, střední škola se střední školou+, komunitní škola, gymnázium a pomocná škola). Školy odborného vzdělávání, které představujeme v druhé části této brožury, otevírají na ně navazující cesty ke vzdělání, zvláště pak pro absolventy středních škol.

Zde se naučíte nejen teoretickým základům pro své zaměstnání s ukončeným vzděláním, ale navíc budete mít i příležitost získat odbornou maturitu nebo maturitu. Vlastní kapitola se zabývá pomocnými školami. Tady se dostává péče obzvláště dětem a mladistvým, kteří vyžadují speciální pedagogickou péči po delší dobu nebo jsou znevýhodněni nějakým postižením.

*V publikaci se běžně používá označení »žáci« a »učitelé«. Tím jsou myšleni žákyně a žáci, resp. učitelky a učitelé.

Kvalita a výkonnost školy jsou v dnešní době vystaveny celosvětové konkurenci. Vůči této konkurenci se staví i saské školy se svými rozmanitými nabídkami výuky, celodenními koncepcemi a projekty specifickými podle školy, účastmi na soutěžích nebo zvláštními profilovými předměty. Každá škola tak dostává nezaměnitelnou tvář.

www.bildung.sachsen.de

Bližší informace najdete v těchto brožurách:

Dobrý start

Základní školy v Sasku

Diverzita jako šance

Speciálně pedagogická péče v Sasku

Cesty za povoláním

Školy odborného vzdělávání v Sasku

Další informace o školní integraci žáků – imigrantů najdete zde:
www.migration.bildung.sachsen.de

V Sasku je 1798 škol pro všeobecné vzdělávání, škol druhé cesty ke vzdělání a škol odborného vzdělávání, na nichž se učí 491000 žáků a vyučuje 37700 učitelů.

Mnoho cest k úspěchu.

Saský školský systém v přehledu

Základní škola

str. 10

1. až 4. ročník

V prvních čtyřech letech školní docházky se děti naučí mnohem víc než jen číst, psát a počítat. Učitelé základních škol napomáhají individuálnímu rozvoji učení u dětí a podporují jejich radost z učení a nabytých znalostí. Ve čtvrté třídě dostávají všechny děti doporučení ke studiu na střední škole nebo gymnáziu.

Dobrý start

Základní školy v Sasku

Střední škola

str. 12

5. až 9./10. ročník

Střední škola předává všeobecné vzdělání a vzdělání jako přípravu na povolání. Nabízí mnoho možností pro individuální podporu výkonnosti a rozvoj specifických zájmů žáků. Tím je položen dobrý základ pro navazující profesně odborné vzdělávání. Na konci 9. třídy lze získat vysvědčení o ukončeném základním školním vzdělání nebo kvalifikační vysvědčení o ukončeném základním školním vzdělání a na konci 10. třídy vysvědčení o ukončeném vzdělání na reálné škole.

Střední škola+

str. 13

1. až 9./10. ročník

Na střední škole+ se žáci od 1. do 9., příp. 10. třídy učí společně. Získávají osvědčení o ukončení střední školy.

Gymnázium

str. 14

5. až 12. ročník

Gymnázium vede po osmi letech k maturitě a umožňuje studium na vysokých školách a prakticky orientované vysoké škole (Berufsakademie). Odbornou výuku lze absolvovat i mimo vysokou školu. Aby nebyli mladí studenti definitivně určeni na nějaký typ školy až příliš brzy, slouží 5. a 6. ročník k tomu, aby se zorientovali. Přejít ze střední školy na gymnázium lze i po 7. až 9. ročníku.

V 8. až 10. ročníku nabízí gymnázium různá zaměření, takzvané specifické profilové předměty školy.

Komunitní škola

str. 16

1. až 12. ročník

Na komunitní škole se žáci od primárního stupně učí stále na stejném místě a jsou podporováni podle svých schopností, nadání a záměrů týkajících se dalšího vzdělávání. Na konci 9. třídy mohou získat vysvědčení o absolvování základní školy nebo kvalifikační vysvědčení o absolvování základní školy, na konci 10. třídy vysvědčení o absolvování reálné školy a na konci 12. třídy skládají maturitu opravňující k vysokoškolskému studiu ve všech oborech.

Pomocné školy

str. 18

1. až 9./10. ročník

Děti a mladiství jsou v sedmi různých typech pomocných škol připravováni na co možná nejsamostatnější život ve společnosti a v zaměstnání. Rodiče mají zásadně právo volby mezi inkluzním vyučováním na normální škole a intenzivní, zvláštní pedagogickou podporou na pomocné škole, která může být časově omezena.

Diverzita jako šance

Speciálně pedagogická péče v Sasku

© Yuri Arcurs | Shutterstock.com

Školy odborného vzdělávání

Profesní typy škol jako odborná škola, učňovská odborná škola, střední odborná škola, profesní gymnázium a vyšší odborná škola jsou v Sasku sdruženy do profesních školských center. Najdeme zde i vzdělávací procesy a nabídky pro získání dvojí kvalifikace.

Mladí lidé s postižením, chronickými nemocemi nebo vyžadující speciální pedagogickou péči jsou pokud možno integrováni s pomocí speciální pedagogické péče do běžné výuky. Při zvláštních požadavcích na vyučování na učňovské škole mohou být zřízeny i třídy se speciálně zaměřenou péčí.

Mladiství a mladí dospělí, jejichž mateřským jazykem není němčina nebo jím je pouze částečně, absolvují v profesních školních centrech jazykovou přípravu pro přijetí do systému profesního vzdělávání nebo pro získání vyšší kvalifikace (například na profesním gymnáziu nebo střední odborné škole).

Mladiství a mladí dospělí, jejichž mateřským jazykem není němčina nebo jím je pouze částečně, absolvují v profesních školních centrech jazykovou přípravu pro přijetí do systému profesního vzdělávání nebo pro získání vyšší kvalifikace (například na profesním gymnáziu nebo střední odborné škole).

Cesty za povoláním

Školy odborného vzdělávání v Sasku

Profesní školy

str. 20

Duální vzdělávání

Výuka na učňovské škole je součástí duálního systému vzdělávání. Žáci, kteří se v nějakém podniku vyučí jednomu z téměř 325 uznávaných povolání, si přitom osvojí teoretické základy své budoucí profese. I na učňovských školách jsou speciální nabídky pro mladé s postižením, chronickými nemocemi nebo vyžadující speciální pedagogickou péči.

Střední odborná škola

str. 24

Cesta k odborné maturitě

Na střední odborné škole mohou mladí studenti nebo mladí i starší dospělí získat odbornou maturitu. Ta opravňuje ke studiu na odborné vysoké škole (vysoká škola pro aplikované vědomosti) nebo na profesní akademii. Odbornou maturitu lze získat v závislosti na životních a profesních zkušenostech po absolvování dvou ročníků nebo jednoho ročníku. Doba strávená ve škole může napomoci k profesní orientaci ve zvolené oblasti a výběru oboru v programu duálního vzdělávání.

© Monkey Business | stock.adobe.com

Profesní gymnázium

str. 26

Maturita po střední škole

Profesní gymnázium staví na dokončeném středoškolském vzdělání nebo profesním vzdělání s dobrými výsledky a vede k maturitě opravňující k vysokoškolskému studiu ve všech oborech. Tříleté studium zahrnuje jak všeobecné vzdělávací, tak i odborné vyučovací předměty.

Učňovské odborné školy Vzdělání na škole

str. 22

Učňovská odborná škola vede přes výuku plus praxi v podniku nebo odborně praktickou výuku k odborné zkoušce uznávané po celém Německu. Výuka trvá dva až tři roky.

Dvojitá kvalifikace

str. 27

Ukončené profesní vzdělání Kvalifikace ke studiu

V Sasku lze využít následující vzdělávací procesy a nabídky, které umožní jak ukončené profesní vzdělání, tak i studijní kvalifikaci:

- duální odborné učňovské vzdělávání s maturitou v Sasku DUBAS,
- odborná střední škola a zkrácené duální odborné učňovské vzdělávání FOS+,
- odborná škola s dodatečnou výukou a zkouškou »Získání maturity na odborné škole«.

Odborná škola

str. 28

Další vzdělávání při zaměstnání

Odborní pracovníci s ukončeným profesním vzděláním a zpravidla také s profesními zkušenostmi získají na odborné škole další kvalifikaci. Absolventům se nabízejí zajímavá zaměstnání na střední úrovni mezi kvalifiko-

vanými pracovníky/zaměstnanci a absolventy vysokých škol. Úspěšné zakončení vyšší odborné školy opravňuje popř. ke studiu na vysoké škole typu Hochschule.

Základní škola.

Dobrý start

Na základní škole se děti naučí mnohem víc než jen číst, psát a počítat. Cílem je podporovat jejich radost z nabytých znalostí a jejich přirozenou zvědavost stejně tak jako hrdost na vlastní dovednosti. První čtyři roky školní docházky budují základ pro samostatnou práci a motivují k celoživotnímu vzdělávání. Jsou proto orientovány na výkon s ohledem na věk dětí. Děti chtějí ukázat, co umějí, chtějí být povzbuzovány a podporovány. A chtějí být uznávány jako osobnosti.

Ze školky do školy

Přípravný předškolní rok ve školce vytváří jednu jednotku společně fází nástupu dítěte do školy. Aby bylo každé dítě na školu jako na nové místo k učení a žítí dobře připraveno, mateřské školy a základní školy v této fázi vzájemně úzce spolupracují.

Saský vzdělávací plán nabízí obsahový rámec pro individuální podporu všestranného vývoje dětí. Na něj navazují učební plány na základní škole.

Pro děti ve věku základní školní docházky je k dispozici nabídka míst ve družinách odpovídající jejich potřebám. Rodiče uzavírají v této věci s družinou smlouvu o poskytování péče. Díky koordinované spolupráci základních škol a družin je zajištěno celodenní vzdělávání a výchova dětí.

Středobodem je dítě

Výuka v prvních dvou letech školní docházky navazuje na individuální stav vědomostí a osobní zkušenosti dětí. V epicentru stojí všestranné vnímání věcí. Protože se děti musí vůbec nejdříve naučit učit se, střídají se koncentrované fáze učení s dobou určenou k relaxaci. 3. a 4. třída pak připravuje děti na požadavky střední školy, příp. střední školy+ a gymnázia. V projektech napříč obory mají stále více příležitostí využívat to, co se naučily v komplexních souvislostech.

Podívej se, co už umím!

Čtení a psaní

Nejdůležitějším předpokladem úspěchu je dobrá jazyková výbava, jejíž posilování musí začít už u dětí předškolního věku. Čtení a psaní je na škole vzájemně úzce propojeno. Od začátku píšou děti krátké texty a básničky a seznamují se s dětskou literaturou.

Občanská nauka

Svět, vzájemné soužití lidí a vztah k rostlinám a zvířatům, objevování přiměřené věku dětí a poznávání fenoménů jako světlo a vzduch, zdraví, média a silniční doprava patří v tomto předmětu k hlavním tématům. Témata jsou popisována s přesahem, aby děti mohly spojit nové vědomosti s tím, co už znají. Z experimentů, vyučovacích procesů a mimoškolních výukových míst se přitom stávají trvalé zážitky spojené s výukou.

Matematika

Aktivně objevená látka, názorné příklady a věcná témata z jejich skutečného života dětem usnadňují naučit se a trénovat matematické souvislosti. Obzvláště podporováno je nacházení vlastních cest k řešení.

Cizí jazyk

Všechny děti mají od třetí třídy dvě vyučovací hodiny anglického jazyka. Na některých školách se může jiný cizí jazyk učit už od prvního ročníku.

Náboženství/etika

Všem dětem je od prvního ročníku nabídnut předmět evangelické, katolické nebo židovské náboženství. Kdo se neúčastní náboženské výuky, navštěvuje předmět nazývaný etika.

Uznání výkonů

První dva roky školní docházky tvoří jednu jednotku. Každé dítě se může dozvědět svůj zcela vlastní pokrok v učení a své vlastní dovednosti. Proto po první třídě neprobíhá rozhodnutí o přeložení. Od druhého ročníku jsou postupně zaváděny známky. Učitelé tak mohou lépe sledovat pokrok v učivu a děti cíleněji podporovat. Ale i děti samotné chtějí vědět, jak si stojí: známky jsou uznáním jejich vlastního výkonu, mají povzbudit a motivovat. Kromě školních výsledků se hodnotí chování, kázeň, píle a spolupráce. Dítě a jeho rodiče tak vědí, jestli je dítě dochvilné, jestli dodržuje určitá pravidla, jak se zapojuje při vyučování, jak cílevědomě a přesně už umí pracovat. Žáci, jejichž mateřským jazykem není němčina nebo jím je pouze částečně, se mohou po zvláštní konzultaci učit v rámci přípravné třídy němčině jako druhému jazyku a jsou tak postupně začleňováni do běžné výuky. V době učení v přípravné třídě ještě nejsou známkováni.

Dialog mezi školou a rodiči

Pro dobrý vztah mezi školou a rodiči je charakteristické, že si rodiče a učitelé krátkými cestami vyměňují informace o vývoji dítěte. Třídnické schůzky pro rodiče jsou příležitostí, jak si vzájemně sdělit informace o výuce, projektech třídy a výchovných otázkách. Při konzultačních rozhovorech jsou učitelé rodičům k dispozici ve věci jejich individuálních otázek. Navíc si rodiče dětí ze třídy volí zástupce rodičů. Ten na grémíích školy seznamuje se zájmy dětí a rodičů.

© pressmaster | stock.adobe.com

Kam dál?

Přechod na střední školu, střední školu+ nebo gymnázium je doprovázen vhodnými konzultacemi. K tématům konzultačních pohovorů s rodiči patří stav vývoje dítěte a jeho potenciály a také přání rodičů. Na konci prvního pololetí ve 4. ročníku dostávají všichni žáci doporučení ke studiu na pokračující škole. Při přechodu na komunitní školu není nutné doporučení předkládat.

© Robert Krüger | stock.adobe.com

Tipy a informace

Podrobné informace o saské základní škole najdete v této brožuře:

Dobry start
Základní školy v Sasku

Střední škola.

Učení pro praxi

Žákům střední školy se otevírá mnoho cest. Střední škola nabízí všeobecné vzdělání a vzdělání připravující na povolání. Při výběru vhodné střední školy by se měli rodiče a děti předem informovat o příslušném programu školy, nabídce volitelných předmětů, nabídce výuky cizích jazyků a popř. speciální nabídce školy. Žáci, jejichž mateřským jazykem není němčina nebo jím je pouze částečně, se mohou po zvláštní konzultaci učit v rámci přípravné třídy němčině jako druhému jazyku a jsou tak postupně začleňováni do běžné výuky.

Ukončení studia

Cesty ke vzdělání na střední škole jsou díky rozmanité nabídce volitelných a povinných předmětů ušity na míru zájmům žáků. Díky individuální podpoře vyhovuje střední škola výkonostním předpokladům dětí a mladých studentů. Střední školu je možné ukončit následujícími způsoby:

- zkouška na konci 2. stupně nebo kvalifikační zkouška po 9. ročníku
- zkouška na konci ukončení reálky (Realschule), tj. po 10. ročníku

Žáci na inkluzivních školách se zaměřením na učení mohou po devátém ročníku získat zkoušku ze zaměření na učení nebo za určitých podmínek normální zkoušku ukončující školní vzdělání nebo zkoušku na stejné úrovni jako obě tyto zkoušky. Žáci, kteří od 8. ročníku absolvovali zvláštní nabídku vzdělávání »Produktivní učení«, mohou po 9. ročníku projít zkouškou na stejné úrovni, jako je zkouška ukončující základní školní vzdělání.

Orientace

5. až 6. ročník

V těchto ročnících se žáci seznamují s novými požadavky: Poznávají nové vyučovací předměty, trénují nové vyučovací metody a testují svou výkonostní kapacitu. Osamostatňují se

a získávají podle svých výkonostních předpokladů cílenou podporu. V šestém ročníku se rozhoduje, který vzdělávací proces (druhý stupeň základní školy) na hlavní základní škole (Hauptschule) nebo reálce (Realschule) bude žák navštěvovat.

Individuální péče

7. až 9./10. ročník

Od sedmého ročníku se žáci připravují podle svých individuálních výkonostních předpokladů na závěrečnou zkoušku na hlavní základní škole (Hauptschule) nebo reálce (Realschule). V obou směrech se vyučují stejné obory, přičemž výuka němčiny, matematiky, angličtiny, fyziky a chemie probíhá ve skupinách nebo třídách hlavní základní školy (Hauptschule) a reálky (Realschule).

Podle výkonů je možný také přestup mezi oběma vzdělávacími procesy.

Od sedmého ročníku se rozšiřuje nabídka orientovaná na výkon dopravezující cestu na profesní gymnázium nebo na střední odbornou školu.

Příprava na povolání

Systematická a praxi blízká profesní orientace je specifickým rysem střední školy. Přitom je důležitá spolupráce s poradci při volbě povolání ze Spolkové agentury práce. Společný cíl zní: Všichni žáci budou mít vysokou úroveň znalostí potřebnou pro výběr povolání. Vycházejíce z příslušných silných a slabých stránek zjištěných v sedmém ročníku je orientace na povolání a studium individuálně »ušita na míru«. V oboru Hospodářství-technika-domácnost/sociální oblast, zkratka WTH, získávají žáci od sedmého ročníku praktické základní ekonomické vzdělání. Zvláštním aspektem tohoto předmětu je příprava všech žáků na výběr povolání. Přitom nejen povinná výuková část, ale i povinné praxe v podnicích, jakož i práce na projektech v kooperaci s podniky nabízejí nespočet možností pro výběr povolání.

Cizí jazyky

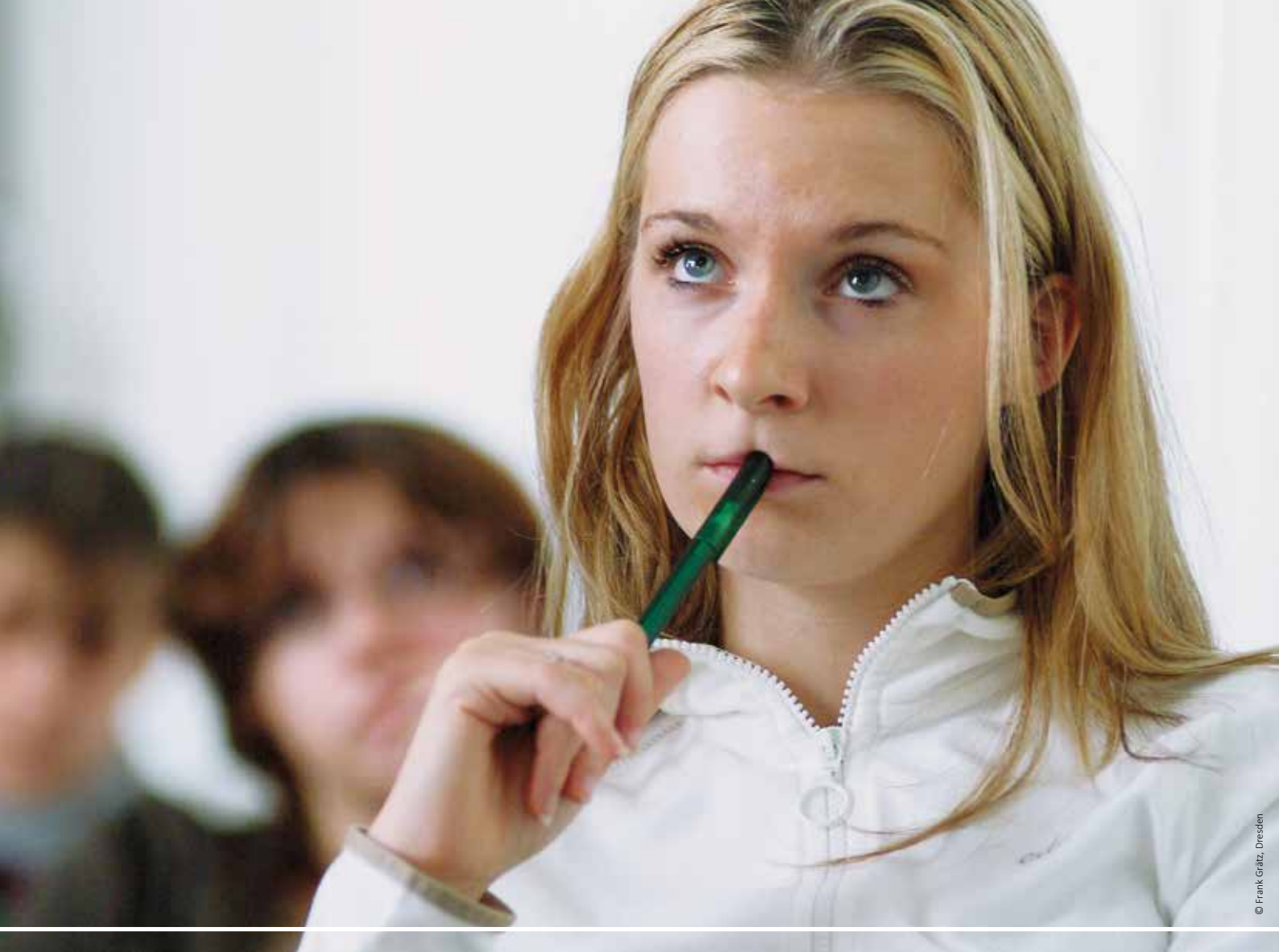
V centru pozornosti je výuka anglického jazyka, která začíná již na základní škole a ve které všichni žáci pokračují až do ukončení střední školy. Na střední škole se lze od šestého až do desátého ročníku učit druhému cizímu jazyku s povinnou zkouškou. Pokračování při navazujícím studiu na profesním nebo všeobecně vzdělávacím gymnáziu od jedenáctého ročníku již není povinné. Zpravidla je nabízena výuka francouzského a ruského jazyka, ale podle podmínek dané školy je možná též výuka českého jazyka, polštiny nebo španělštiny. Nabídky výuky cizích jazyků mají též formu pracovního sdružení.

Oblast volitelných předmětů

Na středních školách se od pátého ročníku zřizují kromě povinných předmětů také předměty volitelné. Ty mohou obsahovat nabídky pro individuální podporu v závislosti na zájmech, schopnostech a potřebách žáků. Zvláště schopným žákům lze nabídnout výuku druhého cizího jazyka zakončenou zkouškou. V závěrečné třídě lze v rámci volitelných předmětů zpracovat komplexní studentskou práci, jejíž hodnocení plyne do tematicky příbuzného předmětu.

Inkluzivní výuka

Žáci vyžadující speciální pedagogickou péči nebo žáci s postižením mohou být na střední škole vyučováni inkluzivně, pokud si to rodiče přejí a jsou splněny podmínky pro inkluzivní výuku. Od školního roku 2018/19 existuje tato možnost i pro žáky vyžadující speciální pedagogickou péči zaměřenou na učení a duševní rozvoj, takže výuka na střední škole je diferencovaná v závislosti na cílech.

© Frank Grätz, Dresden

Střední škola+

- Pro ročníky 1. až 4. platí pravidla základní školy (strana 10).
- Pro ročníky 5. až 10. platí pravidla střední školy (strana 12).

Doporučení ke vzdělávání ve 4. ročníku se uděluje pouze na žádost rodičů.

Kam dál?

Po ukončení školní docházky lze zahájit přípravu na povolání. Kdo úspěšně dokončil reálku (Realschule), může ve své školní kariéře pokračovat přímo na profesním gymnáziu s cílem dosáhnout obecné maturity nebo na odborné střední škole, rovněž s cílem maturity. Zhruba jedna třetina absolventů středních škol s ukončeným základním školním vzděláním na Realschule volí podobnou cestu. Přejít ze střední školy na gymnázium je – za podmínky určitých výsledků – možný vždy po každém ročníku. Podrobné informace o profesním vzdělávání najdete od strany 20 a v brožuře »Cesty za povoláním«.

© birbourz | istockphoto.com

Gymnázium.

Příprava na studium

Osmiletá školní docházka na gymnáziu je přesně uzpůsobena k tomu, aby zvláště schopní žáci byli záměrně podporováni a připravováni na studium na vysoké škole. Ten, kdo chce studovat na gymnáziu, proto potřebuje odpovídající doporučení ke studiu ze základní školy nebo musí na střední škole, příp. střední škole+ projevít potřebné nadání a výkon. Pokud rodiče své dítě s doporučením ke studiu na střední škole přihlásí do pátého ročníku gymnázia, proběhne na gymnáziu povinný konzultační pohovor. Podkladem pro konzultační pohovor je mj. výsledek písemných prací. Na závěr poradenského pohovoru je rodičům sděleno doporučení k pokračování vzdělávání jejich dítěte na střední škole včetně na střední škole+ nebo na gymnáziu. Konečné rozhodnutí je na rodičích. Jednotlivá gymnázia nabízejí různé specifické profilové předměty. Jimi jsou nastavena jejich speciální zaměření.

Obzvláště nadaní žáci mají možnost navštěvovat speciální gymnázium s intenzivní formou studia od 5. ročníku. Zvláště nadané děti s talentem ve vícero oblastech (mimořádně nadané děti) si mohou od sedmého ročníku zvolit rovněž Zemské gymnázium Sankt Afra v Míšni. Pro takové cesty za vzděláním je kromě doporučení ke studiu na gymnáziu nutná rovněž úspěšná účast na zvláštním přijímacím řízení.

První orientace

Stejně jako na střední škole, příp. střední škole+ slouží pátý a šestý ročník na gymnáziu k tomu, aby se děti zorientovaly. Podobné učební plány umožňují nekomplikovaný přechod mezi oběma těmito typy škol. Do nabídky většiny škol patří podpůrná výuka pro výkonnostně silnější nebo slabší žáky, samostatná práce nebo kurzy pro zprostředkování učebních technik.

Od pátého ročníku k nim přibývají nové předměty: dějepis, zeměpis, biologie, technika/počítače. Na gymnáziu pokračuje výuka an-

glického jazyka, která byla zahájena již na základní škole. Všichni žáci se od 6. ročníku učí druhý cizí jazyk. Kromě toho se v tomto ročníku začíná s výukou fyziky. Od sedmého ročníku se ještě připojuje výuka informatiky a chemie.

Podpora mezioborového myšlení a práce

Cílem specifického profilového předmětu od osmého ročníku je podpora mezioborového myšlení a práce. To žákům otevírá různé přístupy ke světu a vychází vstříc jejich sklonům, zájmům a schopnostem. Každé gymnázium nabízí specifické profilové předměty.

Na profilové předměty připadají 2 vyučovací hodiny týdně. Žáci, kteří se od osmého ročníku učí třetímu cizímu jazyku, mají namísto profilového předmětu specifického pro danou školu výuku tohoto cizího jazyka.

Příslušný profilový předmět specifický podle školy může mít společenskovední, umělecké, přírodovědecké nebo sportovní zaměření. Kromě toho nabízejí gymnázia jako specifický profilový předmět vlastní zpracované koncepce, které odrážejí regionální a místní zvláštnosti ve výuce a podporují rozvoj žáků v oblastech jako profesní a studijní orientace či tvorba médií, politická výchova nebo výchova k udržitelnému rozvoji.

Pracovní sdružení, soutěže nebo odborné praxe pak završují tuto nabídku výuky na gymnáziích. Protože dochází ke spolupráci s četnými pracovními sdruženími, firmami, vysokými školami nebo obcemi, mají žáci vždy příležitost poznat svět své budoucí profese.

Učení na gymnaziálním středním stupni

S desátým ročníkem začíná příprava na konečný sprint k maturitě. Žáci stále více samostatně zpracovávají tematické oblasti

a komplexní výukové obsahy, neboť v této fázi je na takový způsob práce kladen velký důraz. Kromě toho mají žáci možnost intenzivně se informovat o struktuře, možnostech výběru a formách výuky v 11. a 12. ročníku.

Cesta k maturitě

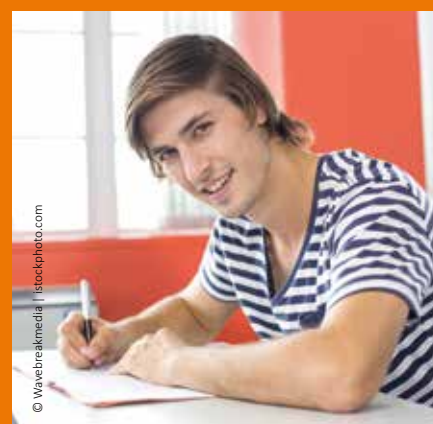
Výuka na gymnaziálním středním stupni probíhá ve dvou výkonnostních předmětech formou kurzu se zvýšenou úrovní požadavků a v řadě základních odborných kurzů. Prvním výkonnostním kurzem je němčina nebo matematika. Druhý výkonnostní kurz zahrnuje jeden z předmětů dějepis, fyzika nebo pokračující cizí jazyk, na některých gymnáziích také výtvarnou výchovu, chemii nebo biologii. Známkování je nahrazeno diferencovaným bodovacím systémem, který má rozpětí od bodu 0 (nejhorší hodnocení) po 15 bodů (nejlepší hodnocení). V centru stojí příprava na vědeckou práci. Žáci se seznamují s různými postupy, učí se samostatně zvládat komplexní úkoly, hledat vhodné cesty k řešení a vědomě řídit svůj vlastní proces učení. Žáci mají možnost během gymnaziálního středního stupně dosáhnout »zvláštního učebního úspěchu« odevzdáním práce na téma, které si sami zvolí. Ta může být zahrnuta do celkové kvalifikace jako náhrada ústní maturitní zkoušky.

© webedev | photocase.com

Kam dál?

S maturitním vysvědčením ze střední školy získávají žáci přístup na všechny německé vysoké školy a univerzity. V současné době lze studovat i v zahraničí.

© Wavebreakmedia | istockphoto.com

Komunitní škola.

Učit se déle společně

15. července 2020 vydal Saský zemský sněm zákon o zavedení komunitních škol ve Svoobodném státě Sasko. Tím byla v Sasku komunitní škola zavedena jako nový typ školy. Zřízení komunitních škol je povoleno od školního roku 2021/2022.

Komunitní škola vytváří předpoklady rozvoje dobrých základů pro samostatné učení, myšlení a práci a nabízí navazující všeobecné vzdělání, vzdělání připravující na povolání a prohlubující vzdělání. Žáci komunitní školy se od prvního stupně dále učí společně na jednom místě. Kdo chce navštěvovat komunitní školu nebo si přeje na tento typ školy přestoupit, nepotřebuje žádné doporučení, resp. nemusí žádné doporučení předkládat.

Komunitní škola má 1. až 10. třídu a dále 11. a 12. ročník. Může ale také zahrnovat pouze 5. až 10. třídu a navazující 11. a 12. ročník a zaručuje prvnímu stupni potřebnou nabídku kooperací s alespoň jednou základní školou.

Komunitní škola nabízí následující možné způsoby ukončení:

- zkoušku ukončující hlavní základní školu (Hauptschule) nebo kvalifikační zkoušku po 9. ročníku,
- zkoušku ukončující reálný stupeň (Realschule), tj. po 10. ročníku,
- maturitu opravňující k vysokoškolskému studiu ve všech oborech, po 12. ročníku.

Individuální péče

Individuální podpora převážně interně diferencované výuky umožňuje na komunitní škole respektovat výkonost, talent a záměry dětí a mladistvých týkající se dalšího studia. Žáci se v rámci výuky s částečným prolínáním ročníků učí orientaci na projekt, sebereflexi, vlastní odpovědnosti a současně také vzájemné spolupráci.

Od 7. ročníku probíhá ve vybraných oborech (diferenční obory) vyučování s různou úrovní požadavků v závislosti na učebním plánu (orientace na úroveň základní školy, reálky nebo gymnázia). V závislosti na individuálních výkonech je v každém pololetí možný přechod na jinou úroveň požadavků.

Od 6. ročníku je možná výuka druhého cizího jazyka na gymnaziální úrovni.

Oblast volitelných předmětů

Na komunitních školách jsou od 5. do 10. ročníku zavedeny kromě povinných také volitelné předměty. Tato nabídka přispívá k individuální podpoře a vytváření specifických profilů v závislosti na zájmech, potřebách a nadání žáků. Od 8. ročníku může být volitelným předmětem třetí cizí jazyk.

Maturita

V 11. a 12. ročníku komunitní školy probíhá výuka ve dvou odborných kurzech se zvýšenou úrovní požadavků a rovněž v celé řadě základních kurzů. Prvním výkonnostním kurzem je němčina nebo matematika. Druhý výkonnostní kurz zahrnuje dějepis, fyziku nebo pokračující cizí jazyk, na některých komunitních školách rovněž umění, chemii nebo biologii. Známkování je nahrazeno diferencovaným bodovacím systémem, který má rozpětí od 0 bodů (nejhorší hodnocení) do 15 bodů (nejlepší hodnocení). V centru stojí příprava na vědeckou práci. Žáci se přitom seznamují s různými postupy, učí se samostatně zvládat komplexní úkoly, hledat vhodné cesty k řešení a vědomě řídit svůj vlastní proces učení.

© Prostock-Studio | istockphoto.com

Kam dál?

Po ukončení hlavní základní školy (Hauptschule) nebo reálky (Realschule) lze zahájit přípravu na povolání. S dokladem, který opravňuje k vysokoškolskému studiu ve všech oborech, (s maturitou) dostávají žáci přístup ke všem německým vysokým školám typu Hochschule a univerzitám. V současné době lze studovat i v zahraničí.

Pomocné školy.

Individuální péče

Pro žáky vyžadující speciální pedagogickou péči jsou v Sasku dvě rovnocenné cesty k jejich podpoře: Je to jednak vyučování na pomocných školách, jednak inkluzivní výuka na základních a navazujících školách, pokud jsou splněny určité předpoklady. Právu výběru rodičů je přitom přisuzována velká váha. Rozhodující pro výběr nejlepšího řešení je vždy blaho dítěte. Učitelé a pracovníci státního školského dozoru poradí rodičům, který typ školy a která škola může odpovídat individuální potřebě speciální pedagogické péče pro konkrétní dítě.

Sasko otevřeně vyznává diverzitu míst poskytujících péči a podporu, ke kterým budou patřit i pomocné školy. Mnohé pomocné školy vyučují své žáky pouze po časově omezenou dobu s cílem připravit je na učení (studium) na jiných typech škol. Pomocná škola například nabízí žákům chráněný rámec ve formě skupinek s malým počtem účastníků, s individuální speciální pedagogickou péčí, s učiteli se speciálním vzděláním v různých zaměřeních péče a se speciální výbavou.

Pomocné školy navíc představují regionální kompetenční centra pro speciální pedagogickou péči tím, že poskytují poradenství, diagnostikují a podporují inkluzivní výuku na běžných školách.

Škola zaměřená na podporu emocionálního a sociálního rozvoje

Na této škole jsou vyučováni žáci, kteří kvůli vývojovým poruchám, traumatickým zážitkům nebo sociálně kulturním vlivům vyžadují speciální přístup. Tento typ pomocné školy zahrnuje první až čtvrtý ročník. Poté žáci přecházejí na běžné školy určené pro všeobecné vzdělávání. Ve výjimečných případech však může výuka pokračovat až do desátého ročníku. Vyučuje se podle učebních plánů základní a střední školy.

Škola se zaměřením na podporu mluvení

Na tomto typu pomocných škol jsou vyučováni žáci, jejichž schopnost komunikovat je výrazně omezena. Vyučování zahrnuje zpravidla první až čtvrtý ročník; ve výjimečných případech rovněž pátý a šestý ročník. Vyučuje se podle učebních plánů základní, příp. střední školy. Pak žáci pokračují na jiné všeobecně vzdělávací škole.

Škola se zaměřením na podporu učení

Zde najdou pomoc a podporu žáci s velkými problémy s učením a výkonností, ale i vnímáním. Otevřené formy výuky, vyučování zaměřené na projekt a samostatná a skupinová práce umožňují přihlídnout k individuálním schopnostem, sklonům a zájmům žáků. Vedle nabytí v praxi použitelných znalostí je zvláštní důraz kladen na vývoj praktických schopností a dovedností. Na saských školách se zaměřením na podporu učení lze získat ukončené školní vzdělání se zaměřením na podporu učení. Předpokladem je, aby žáci ve všech předmětech získali známku »dostatečně«, nebo dokázali odstranit známku »nedostatečně«. Při odpovídajících předpokladech je možné získat ukončené základní školní vzdělání zkouškou Hauptschulabschluss nebo tomu rovnocennou zkouškou.

Škola zaměřená na podporu duševního rozvoje

Na této škole se vyučuje podle vlastního učebního plánu. Kromě všeobecného vzdělání na nižším, středním a vyšším stupni zprostředkovává tento typ pomocné školy na podnikovém stupni rovněž základní profesní vzdělání. Každý stupeň má tři ročníky. Neznámkuje se tu. Hodnocení se řídí podle individuálního pokroku žáků v probíraném učivu. Po ukončení úrovně splňující plán individuální péče obdrží žáci osvědčení o absolvování zkoušky zaměřené na podporu mentálního rozvoje.

Škola se zaměřením na podporu zrakových dovedností

Tato škola se člení na základní a střední část a třídy vyžadující současnou péči se zaměřením na podporu učení nebo mentálního rozvoje. Nevidomé a zrakově postižené děti a mladiství jsou připravováni převážně na život ve vizuálně zaměřeném životním prostředí tak, aby později dokázali zvládnout se aktivně a sociálně integrovat. Specifickými pomůckami k tomu jsou mimo jiné počítač s Braillovým písmem a výstupem řeči, čtecí přístroje s monitorem a mluvicí kapesní kalkulačky.

Škola se zaměřením na podporu sluchových dovedností

Se zvláštními speciálními pedagogickými možnostmi pomáhá tato škola neslyšícím dětem a mladistvým nebo nedoslýchavým vysokého stupně vytvářet řeč a rozvíjet formy komunikace. Žáci mají možnost naučit se kromě hlasité řeči a písma také znakovou řeč a prstovou abecedu. Cílem tohoto vzdělávání je zvládnout školní a profesní procesy učení stejně tak jako každodenní život. Vyučuje se podle učebních plánů základní a střední školy. Zřízeny mohou být rovněž třídy vyžadující současnou péči se zaměřením na podporu učení nebo mentálního rozvoje.

Škola zaměřená na podporu tělesného a motorického rozvoje

Zde se učí jak tělesně postižené děti a mladiství, tak i děti a mladiství s kombinovaným postižením. Učební plány se orientují podle potřeby péče podle plánů škol všeobecného vzdělávání, školy se zaměřením na podporu učení nebo školy se zaměřením na podporu mentálního vývoje.

Škola na klinikách a v nemocnicích

Na této škole jsou vyučováni nemocní žáci, kteří delší dobu nebo v pravidelných intervalech pobývají na klinice, v nemocnici nebo v lázeňském zařízení. Cílem přitom je ulehčit jim možnost opětovného zařízení do třídy, kterou navštěvovali před léčbou. Rozsah vyučování určuje lékař.

Sasko prosazuje úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením tím, že žáci vyžadující speciální pedagogickou péči jsou na účast v profesním a společenském životě připravováni jak v pomocných, tak i běžných školách. V současné době se na inkluzivních školách učí asi 11000 žáků.

© Mueliek Josef | shutterstock.com

Kam dál?

Absolventi pomocných škol mohou po ukončení základního vzdělání pokračovat profesním směrem nebo získat zkouškou kvalifikaci pro další studium. Pokud to není možné, je jim nabídnuta příprava na pracovní činnost se samostatným způsobem života odpovídající individuálním schopnostem nebo zaměstnání v ochranné dílně pro hendikepované osoby. Podrobné informace o profesním vzdělávání najdete od strany 20, v letáku »Úspěšné vytváření přechodů« a v brožuře »Cesty za povoláním«.

V podcastu ministerstva školství a vzdělávání o inkluzi na saských školách hovoří lidé, kteří provázejí mladistvé se speciálními vzdělávacími potřebami soukromě a/nebo profesně při přechodu ze školy do systému profesního vzdělávání a praxe o svých osobních zkušenostech. Podcast je možné vyvolat na internetu: www.inklusion.bildung.sachsen.de/inklusion-der-podcast-6235.

Poradenská centra

Na mnoha pomocných školách jsou součástí školy poradenská centra. Tato centra nabízejí rodičům a učitelům všeobecně vzdělávacích škol kvalifikované poradenství v otázkách individuální podpory.

Tipy a informace

Podrobné informace o speciální pedagogické podpoře najdete v následující brožuře a na internetové stránce ministerstva školství a vzdělávání týkající se inkluze:

Diverzita jako šance

Speciálně pedagogická péče v Sasku

Učňovská škola.

Duální vzdělávání

Na střední školu, příp. střední školu+ zpravidla navazuje systém tříletého učňovského vzdělávání. Mladiství uzavírají smlouvu o vzdělání v některé z asi 325 uznávaných profesí. V duálním systému přítom podnik odborného výcviku a učňovská škola spolupracují jako rovnocenní partneři. V podniku se dostává učňům praktického vzdělání, zatímco učňovská škola má za úkol předat jim odborné teoretické znalosti a rozšířit jejich všeobecné vzdělání. Vyučování probíhá buď v několikátýdenních úsecích jako vyučování v blocích nebo jeden či dva dny v týdnu. Učňům, kteří předtím nezískali osvědčení o ukončeném vzdělání na úrovni realky (Realschule), může být v závislosti na jejich výsledcích v učňovské škole a při závěrečné zkoušce přiznáno ukončené středoškolské vzdělání. Odborné vzdělání v duálním systému tvoří solidní základ pro budoucí profesní rozvoj mladistvých.

Tipy a informace týkající se výběru povolání

Přehled různých profilů učňovských škol nabízí databáze škol – www.bildung.sachsen.de. Nejdůležitějším výchozím bodem pro všechny, kteří mají zájem o informace týkající se

povolání s ukončeným vzděláním, je Informační a poradenské středisko pro výběr povolání (BiZ) místních agentur práce. Pomoc a poradenství při výběru povolání nabízejí samozřejmě také jednotlivé školy. Dobrý vhled do praktického života získávají žáci v rámci celé řady informačních akcí, jako je například »Týden otevřených firem a podniků v Sasku« – **PODÍVEJ SE K NÁM!**

Příležitosti pro mladé bez místa v učebním oboru

Kdo opustil střední školu nebo střední školu+ bez závěrečné zkoušky, může absolvovat rok odborné přípravy (BVI). Kdo i přes ukončené školní vzdělání nedostane smlouvu o vzdělání, může začít své odborné vzdělání v ročníku pro získání základů odborného vzdělání (BGJ). Obě tyto vzdělávací formy splňují požadavek na povinnou odbornou školní docházku. Žáci, jejichž mateřským jazykem není němčina nebo jím je pouze částečně, se mohou po zvláštní konzultaci učit v rámci přípravné třídy němčině jako druhému jazyku a jsou tak postupně začleňováni do běžné výuky na učňovské škole.

Rok odborné přípravy

Vypěstovat silné stránky a zájmy

V roce odborné přípravy se mladí studenti seznamují s dvěma oblastmi povolání. Přitom poznávají své osobní silné stránky a zájmy. Cílem je pomoci jim tímto způsobem při výběru povolání a motivovat je k zahájení studia. Absolventům přípravného učňovského ročníku, kteří nemají osvědčení o ukončení hlavního základního vzdělání (Hauptschule), není »osvědčení o ukončení základního vzdělání« přiznáno, ale je jim potvrzeno, že dosáhli stavu vzdělání ekvivalentního úspěšnému absolvování školy zakončenému zkouškou ze základního vzdělání.

Ročník pro získání základů odborného vzdělání (BGJ)

Dobrý základ

Rok základního profesního výcviku nabízí prezenční profesní základní vzdělání pro různá příbuzná povolání, například v oblasti zpracování kovů nebo dřeva. Kromě všeobecného vzdělání jsou zprostředkovány odborné teoretické a odborné praktické vzdělávací předměty. Po roce základního profesního výcviku je možné zahájit duální odborné učňovské vzdělávání. Absolvovaný ročník pro získání základů odborného vzdělání může být započítán jako první rok duálního odborného studia.

Na 246 učňovských školách v Sasku se na povolání připravuje celkem 103900 učňů a vyučuje na nich asi 6300 učitelů.

Předpoklady

Předpokladem pro studium na učňovské škole s duálním systéme je smlouva o učebním poměru.

Kam dál?

Po ukončení učňovské školy lze rovnou nastoupit do zaměstnání nebo pokračovat ve zvyšování kvalifikace:

Odborná škola (kvalifikace pro výdělečně činné osoby)

Vyšší odborná škola (maturita na odborné škole)

Profesní gymnázium (maturita)

Večerní gymnázium (profesní vzdělání navíc k maturitě)

Tipy a informace

Podrobné informace o učňovských školách najdete v této brožuře:

Cesty za povoláním

Školy odborného vzdělávání v Sasku

Odborná škola.

Vzdělání na škole

Na odborné škole mohou absolventi všeobecně vzdělávacích škol získat po dvou až třech letech státem uznávanou odbornou kvalifikaci potvrzenou zkouškou. Celkovou odpovědnost za vzdělání nese zpravidla škola.

Výuka je zaměřena především na profese z oblasti zdravotnictví a sociální oblasti. Možné je ale i vzdělání v některém z tradičních řemeslných povolání jako hodinářka/hodinář nebo výroba hudebních nástrojů.

Studium se člení na odbornou teoretickou a odbornou praktickou výuku na škole a na odbornou praxi v některém zařízení nebo podniku, které nabízí učňům možnost absolvovat u nich praxi. Studenti získávají pracovní dovednosti, sbírají první profesní zkušenosti, seznamují se s provozními procesy a sociálním prostředím a používají své znalosti a dovednosti v reálných pracovních situacích.

Studentům s ukončeným základním školním vzděláním (Hauptschulabschluss) může být po úspěšném zakončení odborného vzdělání a prokázání odpovídajících výsledků přiznáno ukončené středoškolské vzdělání.

Profese ve zdravotnictví a sociální oblasti Saské odborné školy nabízejí odborné vzdělání regulované zemským nebo spolkovým právem zejména ve zdravotnické a sociální oblasti, které vedou například k ukončenému odbornému vzdělání v těchto profesích:

- odborná pečovatelka / odborný pečovatel,
- ošetřovatelka nemocných / ošetřovatel nemocných,
- sociální asistentka / sociální asistent,
- fyzioterapeutka / fyzioterapeut,
- ergoterapeutka / ergoterapeut,
- porodní asistentka / pečovatel na porodním oddělení,
- asistentka / asistent pro zpracování lékařské dokumentace,
- technická farmaceutická asistentka / technický farmaceutický asistent.

Tradiční řemeslné profese

V systému duálního vzdělávání (viz strana 20 a další) i na odborné škole je možné se vyučit i neobvyklým povoláním jako například hodinářka/hodinář, houslařka/houslař, výrobkyně/výrobce tahacích harmonik nebo výrobkyně/výrobce drnkacích hudebních nástrojů. Specializovaná vzdělávací zařízení jsou součástí Centra odborných škol a nacházejí se v Glashütte (pro hodináře) nebo v Klingenthalu (pro výrobce hudebních nástrojů).

© Alexander Rath | stock.adobe.com

Předpoklady

Studium zpravidla vyžaduje ukončené základní školní vzdělání formou Realschulabschluss. V oblasti zdraví a péče je nezbytná zdravotní způsobilost. Dodatečně může být povinným předpokladem doložení smlouvy o vzdělání.

Kam dál?

Po získání ukončeného odborného vzdělání na odborné škole lze rovnou nastoupit do pracovního procesu. Po získání pracovních zkušeností je možná kvalifikace na vyučujícího odborného výcviku nebo lze pokračovat ve studiu na vyšší odborné škole. Kdo chce ještě studovat, může získat maturitu na střední odborné škole nebo na profesním gymnáziu.

Tipy a informace

Podrobné informace o odborné škole najdete v této brožuře:

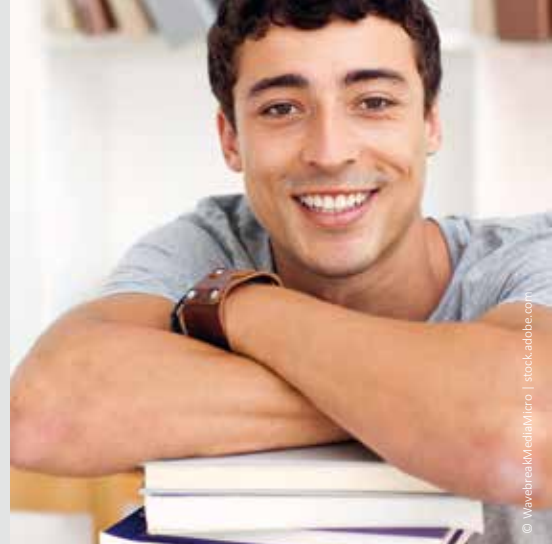

Cesty za povoláním

Školy odborného vzdělávání v Sasku

Střední odborná škola.

Cesta k odborné maturitě

Odborná střední škola jako důležitý článek navazující na ukončené vyšší základní vzdělání střední odborná škola, střední odborná škola+) vede k získání maturity pro studium na vysoké odborné škole. Je tedy základem pro studium na vysoké odborné škole (vysoká škola pro aplikované vědomosti) nebo profesní akademii. Vzdělání zahrnuje všeobecné a odborně zaměřené předměty.

Velký vztah k praxi u dvouleté střední odborné školy je kromě nabytí kvalifikace ke studiu důležitým přínosem pro profesní orientaci ve zvoleném odborném směru.

Specifikum: Pro přijetí neexistuje věkové omezení. Odbornou maturitu lze získat v závislosti na životních a profesních zkušenostech po absolvování dvou ročníků (11. a 12. ročník) nebo jednoho ročníku (12. ročník). Střední odborná škola otevírá velkému okruhu mladistvých, ale i mladých a starších dospělých, šanci zvýšit si kvalifikaci pro další studium.

Specializované obory

Na střední odborné škole jsou nabízeny tyto specializované obory:

- agronomie, biotechnologie a technologie pro životní prostředí,
- design,
- zdravotnictví a sociální oblast,
- technika,
- ekonomika a správa.

Výběr specializovaného oboru není závazný pro pozdější studijní zaměření.

Přehled výhod

- žádné věkové omezení
- žádné omezení přístupu (např. vstupní známky)
- krátká doba studia
- vysoká vazba na praxi a profesní orientaci
- široké možnosti využití

© Antonio Guillem | stock.adobe.com

Předpoklady

Pro studium na dvouleté střední odborné škole je nezbytné ukončené základní školní vzdělání formou Realschulabschluss. Jednoletá střední odborná škola vyžaduje s ohledem na odborné zaměření příslušné ukončení učňovského vzdělání podle spolkového nebo zemského zákona v délce minimálně dva roky nebo tříletou praxi v oboru, pokud učňovská škola není relevantní, a ukončení vyššího základního vzdělání (Realschule).

Kam dál?

Ukončené vzdělání na odborné škole opravňuje ke studiu na odborné vysoké škole (vysoká škola pro aplikované vědomosti) nebo na profesní akademii. Kromě toho lze po dvouletém vzdělávacím cyklu začít odborné studium a po jednoleté střední odborné škole pokračovat v dalším studiu na vyšší odborné škole.

Tipy a informace

Podrobné informace o střední odborné škole najdete v těchto brožurách:

Cesty za povoláním
Školy odborného vzdělávání
v Sasku

**Střední odborné školy
v Sasku**

Profesní gymnázium.

Maturita po střední škole

© Andreas Vieweg

© Benjamin Jenak

Kdo absolvoval všeobecně vzdělávací školu nebo odborné studium s dobrými výsledky, může získat na profesním gymnáziu maturitu opravňující k vysokoškolskému studiu ve všech oborech (všeobecná maturita). Tím je otevřena cesta na vysoké školy a univerzity. Na rozdíl od všeobecně vzdělávacího gymnázia zprostředkovává profesní gymnázium předměty zvolené odborné specializace týkající se dané profese. Žáci jsou tak jediným způsobem přibližování pracovnímu prostředí.

Studium trvá tři roky. Úvodní fáze v 11. ročníku nabízí možnost vyrovnat různé předpoklady učení. V kvalifikační fázi, tj. ve 12. a 13. ročníku, probíhá vyučování stejně jako na všeobecně vzdělávacím gymnáziu v základních a výkonnostních kurzech. Profesně zaměřené gymnázium končí maturitou.

Specializované obory

- agronomie
- biotechnologie
- věda o výživě
- zdraví a sociální oblast
- informační a komunikační technologie
- technické vědy se zaměřením na stavební techniku, elektrotechniku a strojírenskou technologii
- ekonomické vědy

Výběr specializovaného oboru není závazný pro pozdější studijní zaměření. Například ten, kdo se rozhodne pro specializaci »technická věda se zaměřením na stavební techniku«, může později studovat podnikovou ekonomii.

Předpoklady

Studium na profesním gymnáziu je určeno především pro absolventy střední školy včetně střední školy+ nebo srovnatelné všeobecně vzdělávací školy, jejichž průměr známek v ukončeném základním školním vzdělání (Realschule) je lepší než 2,5. Na začátku 11. ročníku nesmí být dovršen 18. rok věku, při doložení ukončeného odborného vzdělání 21. rok věku.

Kam dál?

S dokladem, který opravňuje k vysokoškolskému studiu ve všech oborech, (s maturitou) dostávají žáci přístup k německým vysokým školám typu Hochschule a univerzitám. Studovat lze i v zahraničí.

Tipy a informace

Podrobné informace o profesním gymnáziu najdete v těchto brožurách:

Cesty za povoláním

Školy odborného vzdělávání v Sasku

Maturita na profesně zaměřeném gymnáziu

Informace o středním stupni

Dvojí kvalifikace.

Odborná zkouška a kvalifikace ke studiu

V rámci odborného vzdělávání a dalšího vzdělávání existují vzdělávací cykly a nabídky, které připravují na odbornou kvalifikaci a na získání odborné nebo všeobecné maturity.

Duální odborné vzdělávání s maturitou v Sasku

Berufsausbildung mit Abitur

Ve vzdělávacím cyklu pro dvojí kvalifikaci skládají studenti po čtyřech letech jak všeobecnou maturitu, tak závěrečnou zkoušku pro vybrané povolání. Nabídka sestává z těchto specializovaných oborů:

- informační a komunikační technologie,
- technická věda
- a ekonomická věda.

Odborná střední škola a zkrácené duální odborné učňovské vzdělávání

Žáci, kteří po střední odborné škole usilují o zkrácené duální odborné studium, mohou pokračovat v odborné praktické části studia ve 12. ročníku. Část prezenční výuky je u této možnosti pokryta zapojením e-learningu prostřednictvím centrální saské výukové online platformy OPAL. Za čtyři roky lze získat dvě maturity: odbornou maturitu a ukončené duální odborné vzdělání v uznaném povolání.

Odborná škola s dodatečnou výukou a zkouškou »Získání maturity na odborné střední škole«

Získat odbornou maturitu je možné ve všech specializovaných oborech s výjimkou dvouleté zemědělské vyšší odborné školy.

Tipy a informace

Podrobné informace o duální kvalifikaci najdete v této brožuře:

Cesty za povoláním

Školy odborného vzdělávání v Sasku

Vyšší odborná škola.

Další vzdělávání při
zaměstnání

© Daisy Daisy | stock.adobe.com

© comradsworld.com | stock.adobe.com

Předpoklady

Vyšší odborná škola je otevřená odborně kvalifikovaným pracovníkům s ukončeným odborným vzděláním a profesními zkušenostmi.

Kam dál?

Pro absolventy se nabízí zajímavé činnosti na střední úrovni mezi kvalifikovanými dělníky/úředníky a vysokoškolskými absolventy. Kdo by chtěl dál zvyšovat svou kvalifikaci, může začít studovat na vysoké škole typu Hochschule.

Tipy a informace

Podrobné informace o odborné vyšší škole najdete v této brožůře:

Cesty za povoláním

Školy odborného vzdělávání
v Sasku

Odborní pracovníci s ukončeným odborným vzděláním a zpravidla s profesními zkušenostmi získávají na vyšší odborné škole dodatečnou kvalifikaci. Vyšší odborné školy staví na profesních zkušenostech svých žáků, které připravují na úkoly ve středních funkcích a na provádění samostatné činnosti s plnou odpovědností. Navíc lze získat na vyšší odborné škole odbornou maturitu.

Vzdělání trvá formou řádného studia dva nebo tři roky, v mimořádné formě studia nejvýš čtyři roky. Závěrečná zkouška zahrnuje písemnou, ústní a popřípadě praktickou část. Na vyšší odborné škole pro sociální oblast lze navíc absolvovat odborně praktické vzdělání. To je zakončeno zkouškou odborné způsobilosti. Ta zahrnuje odborně praktický úkol a odborný pohovor.

Odborné oblasti

Na odborných školách jsou nabízeny odborné oblasti technika, ekonomika, sociální oblast a design a na zemědělských odborných školách další vzdělávání v různých specializacích.

Bližší informace najdete na internetu:
www.bildung.sachsen.de

Ukončení školního vzdělání pro dospělé.

Druhá cesta ke vzdělání

Zkoušky na všeobecně vzdělávacích školách mohou získat i dospělí a otevřít si tak nové příležitosti v zaměstnání. Kvůli tomu nabízejí výukové cykly večerní střední školy a večerní gymnázia. Výuka na univerzitních fakultách probíhá formou řádného studia.

Večerní střední škola

Ukončení hlavní základní školy (Hauptschule) a reálky (Realschule) pro dospělé

V metodice zaměřené na dospělé jsou účastníci připravováni na ukončení základního školního vzdělání, kvalifikační ukončení základního školního vzdělání (Hauptschulabschluss) nebo reálky (Realschulabschluss). Výukové cykly trvají v závislosti na studijním cíli jeden nebo dva roky. Vždy na druhou po-

lovinu doby studia lze za určitých podmínek zažádat o finanční příspěvek podle zákona na podporu vzdělání v Německu (BAföG). Vyučování probíhá zpravidla na středních školách, příp. středních školách+ formou večerního studia.

Večerní gymnázium a univerzitní fakulty

Dospělí získají na večerním gymnáziu formou studia při zaměstnání a na univerzitních fakultách formou řádného studia maturitu opravňující k vysokoškolskému studiu ve všech oborech (všeobecná maturita). V závislosti na vstupních předpokladech trvá studium tři nebo čtyři roky. Souhrn předmětů odpovídá v podstatě tomu na všeobecně vzdělávacím gymnáziu. Rovněž probíhá vy-

učování ve dvou předmětech na vyšší úrovni požadavků a v dalších předmětech na základní úrovni požadavků. Zvláště schopní dospělí imigranti, jejichž mateřskou řečí není výhradně nebo částečně němčina, se mohou němčinu učit jako druhý jazyk v přípravné třídě a budou tak postupně začleňováni do běžného vyučování. Večerní gymnázium zahrnuje asi 23 vyučovacích hodin týdně a na univerzitní fakultě asi 32 hodin týdně. Ti, kteří se učí na univerzitní fakultě, mohou zpravidla zažádat na celou dobu studia o finanční příspěvek podle zákona na podporu vzdělání v Německu (BAföG). Ti, kteří navštěvují večerní gymnázium, mohou na poslední rok a půl studia za určitých podmínek zažádat o finanční příspěvek podle zákona na podporu vzdělání v Německu (BAföG).

Předpoklady

- Na večerní střední školu může být přijat ten, kdo splnil školní povinnou docházku a dosud nezískal požadovanou maturitu. Dalším předpokladem je plnoletost a zpravidla také současná nebo předchozí praktická činnost v délce šesti měsíců, přičemž jsou uznávány i obdobné činnosti (např. vojenská nebo civilní služba, vedení vlastní domácnosti).
- Přijetí na večerní gymnázium nebo vysokou školu předpokládá ukončené profesní vzdělání nebo minimálně dvouletou praxi. Doplňkovým předpokladem pro večerní gymnázium je výkon povolání. Jako potvrzení o výkonu povolání, příp. jako doklad minimálně dvouleté pracovní činnosti se uznávají např. i osvědčení agentury práce o prokázané nezaměstnanosti, době vojenské služby nebo dobrovolné sociální nebo ekologické roční službě.

Při přijetí po ukončeném hlavním základním vzdělání trvá doba výuky zpravidla čtyři roky.

Při přijetí po ukončeném reálném vzdělání (Realschulabschluss) trvá doba výuky zpravidla tři roky.

Další možnosti

Po ukončeném vzdělání na večerní střední škole se absolventům otevírají další studijní a profesní možnosti vzdělání a výuky. S dokladem, který opravňuje k vysokoškolskému studiu ve všech oborech, (s maturitou) dostávají žáci přístup ke všem německým vysokým školám typu Hochschule a univerzitám. V současné době lze studovat i v zahraničí.

Tipy a informace

Podrobné informace o večerním gymnáziu a vysoké škole najdete v této brožuře:

**Maturita na večerním gymnáziu
a vysoké škole**

Další vzdělávání.

V roce 2019 navštěvovalo téměř 295000 účastníků celkem asi 25200 kurzů na uznávaných zařízeních v oblasti všeobecného dalšího vzdělávání (např. lidové univerzity).

Celoživotní vzdělávání

Studium není specifikum určité životní fáze, ale celoživotní proces: Prodavačka absolvuje počítačový kurz na lidové univerzitě; dodatečná kvalifikace může být základem dalšího kariérního růstu; inženýr v důchodu začne studovat dějiny umění. To jsou jen tři příklady za všechny. Celoživotní vzdělávání, to je klíčové slovo, chce-li člověk držet krok s pracovním trhem, získat ukončené profesní nebo školní vzdělání a osobně se v naší moderní současnosti dále rozvíjet.

Tradiční vzdělávací procesy, které končí dokončením školy, vzdělání nebo studia, často proměnlivým požadavkům pracovního trhu i soukromého života už nestačí. Celoživotní vzdělávání spojuje předškolní vzdělání, školní docházku, odborné vzdělání, vysokoškolské studium, ale i všeobecné a odborné další vzdělávání do jednoho vzájemně na sebe navazujícího a postupujícího se komplexního systému.

Lidé se samozřejmě vzdělávají i mimo oficiální, k tomu určená zařízení: učí se od kolegů na pracovišti, od přátel při zábavě, při návštěvě muzea nebo třeba při putování po naučných stezkách. Sasko k tomu nabízí četné možnosti.

Šance pro všechny

Sasko pro další vzdělávání nabízí širokou paletu příležitostí. Tematicky se vztahují na odborné, všeobecné, kulturní nebo politické další vzdělávání. Nabídka sahá od jednotlivých večerních akcí přes víkendové semináře nebo exkurze až po několikaměsíční kvalifikaci v oblasti všeobecného nebo odborného vzdělání.

Další informace

www.weiterbildung.sachsen.de

www.bildungsmarkt-sachsen.de

www.slpb.de (Saská zemská centrála pro politické vzdělávání)

Informace a poradenství.

© Spaulin | fotolia.com

WIR BEWEGEN
BILDUNG
BEWEGT UNS

Zemský úřad pro školství a vzdělávání

Pobočky Zemského úřadu pro školství a vzdělávání jsou kontaktním místem pro otázky a problémy týkající se školství. Jsou školskými úřady, mají na starost obsahové a osobní otázky škol a také nástup učitelů. Přitom udržují úzký a pravidelný kontakt se školami, provozovateli škol, ale i zástupci rodičů a žáků. V případě studijních problémů jednotlivých žáků nebo i při problémech, které s sebou přináší každodenní školní den, se mohou dotyčné osoby obrátit na poradenské služby školního psychologa na příslušné pobočce.

Adresy

Zemský úřad pro školství a vzdělávání Pobočka Chemnitz

Adresa pro návštěvu:
Annaberger Straße 119, 09120 Chemnitz
Poštovní adresa:
Poštovní příhrádka 13 34, 09072 Chemnitz
Telefon: 0371 5366-0
E-mail: poststelle-c@lasub.smk.sachsen.de

Zemský úřad pro školství a vzdělávání Pobočka Lipsko

Adresa pro návštěvu:
Nonnenstraße 17 A, 04229 Leipzig
Poštovní adresa:
Poštovní příhrádka 10 06 53, 04006 Leipzig
Telefon: 0341 4945-50
E-mail: poststelle-l@lasub.smk.sachsen.de

Zemský úřad pro školství a vzdělávání Pobočka Bautzen

Adresa pro návštěvu:
Otto-Nagel-Straße 1, 02625 Bautzen
Poštovní adresa:
Poštovní příhrádka 44 44, 02634 Bautzen
Telefon: 03591 621-0
E-mail: poststelle-b@lasub.smk.sachsen.de

Zemský úřad pro školství a vzdělávání Pobočka Zwickau

Adresa pro návštěvu:
Makarenkostraße 2, 08066 Zwickau
Poštovní adresa:
Poštovní příhrádka 20 09 42, 08009 Zwickau
Telefon: 0375 4444-0
E-mail: poststelle-z@lasub.smk.sachsen.de

Zemský úřad pro školství a vzdělávání Pobočka Drážďany

Adresa pro návštěvu:
Großenhainer Straße 92, 01127 Dresden
Poštovní adresa:
Poštovní příhrádka 23 01 20,
01111 Dresden
Telefon: 0351 8439-0
E-mail: poststelle-d@lasub.smk.sachsen.de

Zemská školní rada Sasko

Jako nejvyšší oficiální studentské grémium přijímající usnesení ve Svobodném státě Sasko zastupuje Zemská školní rada zájmy saských studentů.

Hoyerswerdaer Straße 1
01099 Dresden
Telefon: 0351 564-69930
E-mail: mail@lsr-sachsen.de
www.lsr-sachsen.de

Zemská rodičovská rada Sasko

Zemská rodičovská rada zastupuje školní zájmy rodičů ze škol ve Svobodném státě Sasko.

Hoyerswerdaer Straße 1
01099 Dresden
Telefon: 0351 564-69920
E-mail: info@ler-sachsen.de
www.landeselternrat-sachsen.de

WIR BEWEGEN
BILDUNG
BEWEGT UNS

Vydavatel:

Saské ministerstvo kultury
Carolaplatz 1, 01097 Dresden
Linka pro občany: +49 351 56465122
E-mail: buerger@bildung.sachsen.de
www.bildung.sachsen.de
www.bildung.sachsen.de/blog

Twitter: @Bildung_Sachsen

Facebook: @SMKsachsen

Instagram: smksachsen

YouTube: SMKsachsen

Fotografie:

Úvodní fotografie: © LIGHTFIELD STUDIOS | stock.adobe.com
Doložení fotografií u snímků

Design:

Ö GRAFIK,
Hi Agentur e.K.

Tisk:

Stoba-Druck GmbH

Náklad:

35000 výtisků

Redakční uzávěrka:

Srpen 2021

Odběr:

Tento tiskopis lze zdarma odebrat na:

Zentraler Broschürenversand der Sächsischen Staatsregierung (Centrální expedice brožur saské vlády)
Hammerweg 30, 01127 Dresden
Telefon: +49 351 3103671
publikationen@sachsen.de
www.publikationen.sachsen.de

Upozornění pro distribuci

Tento informační dokument vydává saská vláda v rámci své ústavní povinnosti informovat veřejnost. Dokument nesmí být použit politickými stranami ani jejich kandidáty či pomocníky pro účely volební kampaně.

To platí pro všechny volby. Zneužitím je zejména rozdávání na volebních mítincích, v informačních stáncích stran a rovněž vkládání, tisk nebo vlepování do informací nebo reklamních prostředků politických stran. Zakázáno je rovněž jeho předávání třetím stranám za účelem použití v rámci volební kampaně.

Copyright

Tento zveřejněný dokument je chráněn autorským právem. Všechna práva, též práva dotisku výňatků a fotomechanických reprodukcí, jsou vydavatelem vyhrazena.